

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

Sectio III.

[urn:nbn:de:bsz:31-120314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120314)

in ordine excusis, et hinc eadem malitia fuit
maly e, qa maly e acty interng. fer. 3. an
idem 11.º acty fuit ac fuit ex obto bono et ex
fine aut circumstaa maly aut vicissim ee quest?

Sect. III.

Non idm 11.º actus siul
ac semel ex obto bonus, et
ex fine aut circumstaa maly, aut
vicissim esse queat?

378

Quo ex profati titulo in dubio vocan, 1.º e' an acty, q' ex obto
bono e' et q' bonis reglis movet, et hinc ex fine et circumstij
maly ac difformis ad reglas movet, q'lis acty e' d'g. largitio
elemosinae ob sana' gloria, an inq'm acty huicomi n'
obstante sine proo bonitem suam obtra' retineat
an n! alteru' e' huic q'brariu', an fuit acty hinc fuit
ex obto maly q'atq'q, ex fine aut circumstij bono q'f-
veret ee maly n' obstante fine bono. de hoc q'dm poste-
riori sic q'venerunt oes Regi excepto q'od Joanne Ho-
babe. a' Almannico fby disp. 3. 11.º. allegato, q' dicitur
huicomi se mareat maly, nisi ignoraa ex uset, unde fer-
tu' rei notabilis ex fine sublesandi pauperes et nua'
p'lm mortle n' furam ex ignoraa putel se ee obligatu'
titulo charit'is et n' furto sublesare pauperes, al de priori
multa de' disputas e', ita ut neq' hoi' pro unij fine

in idm operantib, s. partib' effluent partib' agent: ut si
quidam selecta difficult, visa s't, hoc erit. Inbetum pro
clariori veritate

379.

Adverte 1.º Totam difficultem in eo q'si fieri, vel actus
aliquis ex se et obto suo bono dicitur vel advertia ra-
o, ob fine' dicitur, eo ipso q'ia ab operante referat ad fi-
nem. Inquam, non positiva bonitatem morale' amittat
ideoq' ultra n' s't bono amplius, nisi negativè id est ad malum
an vero etiam positiva bonitatem morale' quada' retia-
neat ita ut stante fine' pravo in ex obto positive
bono consistat? Adverte 2.º Aliud ee. op' aut actus
aliquem ee. bonum, aliud operante' ee. bonum, bonitas em
operis desumit' ab obto bonitas am. operantis ex fine'
sibi profito. Adverte 3.º Quod esse' vis actus multo
bono, etiam s't meritorius, n' in statim sequat' q' dicitur s't
meritorius vita. aeterna, unde si dicitur: actus est multo
bono adeoq' meritorius; intelligi, q'd s't meritorius boni
aliquis l. temporalis l. spiritalis passim em patet et,
nos pro ratione meritum nostrum etiam temporalia bona
obtinere possumus, his ita animadverti' erit:

380.

Asperio aspera: Non obstante fine' pravo operantis,
actus in obto bono ratione sui positive et ad tantum negativè
multo bono ee. p'seratur, adeoq' idem m. actus eadem
Iq. largitio elce' no'stræ, sicut et secl' p'ce' ex obto
bono et ex fine' operantis multo malum; et multum et
mihi multo certa sententia, quam dicitur s't clara colligitur
ex c. Ore q. 2. de malo d. 4. ad 2.º ubi ait id q'd operis
s'p'iem aliquid s't inel: cum go actus h'ois s'p'iem q'ia-
gat. ratio' obto s'dm q'm et l. malum, actus s't s'p'ificatus

in bono, non potest esse malum, nec specificatum in malo unquam
 est potest esse bonum. Ita S. D. quam quidem auctoritate ad
 versari interpretatur de bonitate et malitia negativam, per fine
 titulo sine rase. rase em. D. Thoma absolute, non habet
 bonitatem et malitiam positivam, sed et non tantum negativam,
 si enim illud quod sequitur, secundum aliter et sententiam per in
 ipsi et expresse ait S. D. et siul certum sit ad hoc
 specificari a se, obli positive et non tantum negativam, cer-
 tum quod est, quod tamen bonitas positiva non positiva
 malitiam, quod in actibus huius rase obli reperit, per in
 ipsi remaneat. Et deinde S. D. in tenet utroque pariter
 inspicitur in actu ex obli malum ac ex fine bonum
 et in actu ex fine malum ac ex obli bonum, atque
 de utroque eodem modo locutus; recte ergo adstruunt quod ut
 admittunt aduersi sicut actus ex obli malum non ob-
 stant. sine bono maneat in positivum malum, sicut
 etiam actus cum obli bonum non obstante sine pravo
 in rase sui maneat positivum, et non tantum negativum bonum,
 ubi enim S. D. tandem in propria significacione sumen-
 da sit, quod in exinde nullum origi inguenerens,
 quod in huiusmodi obli probatur ad obli oblioes
 sicut monstratur.

Nec solum ex S. D. veritas aperte defamiz, per etiam
 ex S. Christophoro, quod 4. reg. c. 10. dicitur in ore propheta
 ad Iehu sic loquente videtur: quia stultus existit, quod
 verba erat. et placebat in oculis meis, et omnia quae erant
 in corde meo fecisti gloria Domini Achab, fili usque ad
 4. generacionem. sed debuit super thronum israel: ad quem
 locus D. Augustinus in lib. gloria mendacium c. 2. ait: proinde nulla
 obedientia quod de domo Achab oino delenda pro impietate

huc duas exhibuit / Jehu / aligatam mercedem
transitoriam auget.
Ergo arguuntur, ois autem, qui in meritorij alicuius sal-
tem temporis pramii, ut ea melius positive bonis,
atque autem in obto bono et in finem mali relaty
et autem meritorij alicuius pramii saltem tempus
quo autem huiusmodi et in morte positive bono. M.
sides autem prima, quod in meritorij et bonis et in
quod si positive meritorij et positive bonis et
nam et in meritorij nisi bonis, neque demeritorij
nisi malis, ut plures de tractu de merito. m.p.
autem obediendi veli Deo ex cupiditate dandi et
autem ex obto bono et in finem mali relaty, atque
huiusmodi obediendi autem et meritorij positive quod
et ea melius pramii alicuius temporis: quo M. patet
obediendi enim Deo ex se bonum est, et si fiat ob
vana cupiditate dandi referat ad finem malum
vana enim dandi cupiditas mala est, et in an-
ex historia Jehu manifeste liquet, Jehu enim
dandi cupidus 70. filios habebat in finem impet-
et si fecit quod Deo placebat propter extra-
pas domus habebat Deo placebat quoniam peccare se-
uit Israel, fecit in studiose, ut sententia ait: ita enim
et ex dandi cupiditate et nihil omnia ex hoc
studiose egit quod Deo placebat, promissum et ei
quod ex causa, quod filii eius usque ad 4. generacionem
sederent super thronum Israel, ita quod Deo

remunerare cupit dicitur pro causa, sicut promittit
 id quod in oculis Dei placidum factum est ex cupiditate
 adeoque remunerare autem quod ex oblio positivie bonum
 ut autem quod ex fine malum.

Præsertim: alia ratione desumpta ex utroque 382.
 Ob hoc: quod alium petit ex eo. ut illi suo specifici-
 cativo, illud illi. sicut in eo quodammodo, gratia avi-
 dentia obstant. sicut accidens enim certis tollere
 aut mutare non potest, aliam eorum certis est
 et non est, est ut supponit, non est, ut per certis
 non sunt eterna immutabiles, sicut philosophia, quod autem mutari potest
 et tunc eternum non est immutabile non est, ut quod bonitas obvia, ut
 quod autem ex fine est, ut autem accidens, et finis non est
 nisi specificiter accidens sicut quod supra dictum est:
 quod quodammodo, ut ex oblio bonum referat, in finem malum,
 retinet in se obvia suam bonitatem, ut potest quod illi
 certis est, quodammodo sicut in eo: proinde idem non est, ut quod finis
 ac. sicut est ex eo oblio bonum et ex fine, aut circumstantia
 malum. Et hoc ratio est, cum supra dicat: ut quod
 autem hoc sicut quodammodo, ex ratione obvia, sicut quod bonum
 et malum, ut quod specificiter in bono non potest est malum.

Ob hoc: sicut: 1. sicut quod et quodammodo positivie quodammodo 383.
 motu, et etiam positivie motu bonum, ut quod autem ex oblio
 bonum id est quod obvia bonum, quodammodo, etiam ex fine malum,
 non est definit quodammodo ex se et ratione sui ex positivie quodammodo
 quodammodo motu: largitio enim eleagnone, quodammodo, sicut ob

vana gloria, nilominus rase fit et ex fine operis
ordina, ad sublevandum pauperem, qd e positive et grome
regis moru qum ex. fa: ut magi, pto: n' ming ex
fine suo in transu elemofina respicit sublesamen pau-
peru si fiat ob vanam gloria, qm si n' fiat ob va-
nam gloria, s' ob gloria D&S, atq; si n' fieret ob va-
nam gloriam, atq; ut ex obto positive gromis regis
moru: go etm talis e, qmto refery ad vanam gloria:
proinde atq; ex obto fact. bono, qumq; ex fine ma-
lo elidit, In rase fit et ex parte obti manet po-
sitive bono.

384. Pl 2. Aetus go positive adimplet preceptu Dei,
et atq; positive multo bono, atq; atq; hinc naalto
obtu bonu relatus In ex fine operanti, in malo, e,
atq; go positive fit adimpleri preceptu Dei: go p.
M: vide, certa, precepta em Dei fit de bono tutu
et n' pot adimpleri nisi bono, adeoq; atq; go huius
preceptu positive et actu fit impleri, etm at actu
et positive ex = bono. m. p. cto qd alijis ex precepto
charitatis beneq; succurrere proximo pauperi qd aliunde
ubiq; derelictu e, hic iam ut eiq; misericordia de-
predicey et ita a populo magni heq; largu hinc
pauperi erogat elemofina, talis adimplet posi-
tive et multo preceptu Dei de sublevando
in necessitib; proximo paupere, n' obstant qd
magi intendat gloria sua in ore hoim, qm

merito in facie. Q. E. S.

Obj: 3. quatenus, oes adversi actus ex obto malum remanere talem etiam positive, n' obstante bono fine: qd subito fateri dnt actu ex obto bonum remanere. Talem n' obstantes fine malo. p. c. Ideo v. g. furtum licet fiat ad danda elemosina remanet positive malus morale, qia n' obstante illo bono fine, n' desinit ex pte obti ee positive qbrium et diffome regis moru, qe p' positive prohibent furtu, atq' subito elemosina licet fiat ob vanam gloria' et ex parte huius finis fit q'ria regis moru, n' desinit t' ex parte obti ee positive q'ramis ipis, qia regle moru q'siderando elemosina' qd ad obtu' suu' p' eam positive l. prociunt. l. approbanti qd ut in ista con. l. diffinitate positava q'ffat etiam positive bonitas l. malitia morali' actu' huius sane qd supra dictu' e' sequi tam bene. actu' ex obto bonu' remanere p' positive bonu' qm qd actu' ex obto maly p' remanet positive maly. His sane racionib' moscat, ut hanc sententia' mihi multo certa' asperere auf'm, q' in qo in magis id ee' veritate dictu' appendas.

Reserantur Obto eum Seræ.

Obj: 1. autoritas scripturae in qe Math: 6. dixit: p' omly 386.

tug se nit neque totu corpꝝ hui tenebroꝝ est.
in gem locu D. Aug: de serm: Dni diu: oculum
hic auipere debemꝝ intentionem nra q̄ra am
nra corpꝝ appellasit: q̄ scriptura ait: q̄ q̄q̄ ex
obto bonu p̄to mala intentionem et finem q̄
ranteꝝ totu fiat malu: igit mala diu: q̄
idm 11.º actꝝ finis ac sed p̄t ac ex obto bonꝝ
et ex fine malꝝ ¶

¶ 1.º Totu in autores rebotꝝari p̄e n̄ d̄mꝝ
dixit Chꝝ loc: ut: q̄ si oculꝝ n̄ it intentio fuerit
simplex totu q̄q̄ corpꝝ siue q̄q̄ lucidꝝ erit
adeoꝝ etm actꝝ ex obto malꝝ si in finem bonu
referat, erit totꝝ bonꝝ, q̄ in imde d̄p̄tium
sentia horu autoru, q̄ n̄ obstantꝝ q̄ dicant actu
ex obto bonu n̄ minere p̄p̄tise bonu in fine
malu referat, decet in actu ex obto malꝝ
etm si in finem bonu referat, manere malꝝ.
Unde ¶ 2.º Chꝝm Dni loc: ut: loq̄ de
actu seu opere simpleꝝ et s̄m se in gerato pe
tato, n̄ am de actu q̄siderato p̄cise s̄m q̄
ex se referꝝ ip̄i am libente q̄d̄mꝝ, q̄ si
actu s̄m se spectet, n̄ alterbo q̄na ex
fine suo intrinseꝝ respiciat, totꝝ est malꝝ
veruenta hoc n̄ e, de q̄o q̄ariꝝ in presentꝝ
l. etn d̄is, q̄ Chꝝ d̄ng hoc loco asere st̄it

quod actus ex intentione malus factus in quantum ex tali
 mala intentione procedit, talis sit malus, si quod in
 rebus, quoniam bonus se petit, si quod dicitur, si quod et obtul
 suum, ad quod non ex intentione, si ex se referat,
 et huiusmodi fundamentum petri ex eo, quod in scriptura
 nec hoc nec ego ego pro aliquo reputet, nisi
 habeat gratiam et charitatem, quae de fructu fructu in a
 perabile finis et intentio sit mortalis mala sit.

Ob. 2. Variasubstantia de hoc. proinde ipse illud 387.

§ 1. 2. q. 19. a. 7. ad 2. Ad ubi dicitur: ubi dicitur non est diu bona
 si sit intentio mala, eam volenti, si non vult dare
 elemosina propter inanem gloriam consequendam, vult
 id quod de se est bonum sub ratione mali, et ideo prout
 est volitum ab ipso est malum, unde dicitur est mala.

Eodem loco ad 3. dicitur, quod si sit volens situm est, id
 est si sit malum, et sit ratione boni, si sit bonum sub
 ratione mali, si sit volens est malum. Ita ex 1. de:

gratu nobis Christo obiciunt, et in his verbis
 plura sunt quod dicitur, si quod aliquid convincendi pondere
 non patet malum.

de hoc advertendo 2. n. 379. n. idem est ego est aliquid
 est bonum et operante est bonum in aliquid sit finis operis
 à se centum specificas, et aliquid finis operantis: quod iam
 in presenti loco 1. de dicitur, quod ubi dicitur non est diu bona
 si sit intentio mala, recte dicitur, dicitur, ut ipse

nae in nobis q̄traducim: na. P. De. loq̄ij de bo-
nitate operantis fuit, q̄d si vlti agentis intentio
fit mala, ipsa etm vltas mala fit, neq̄ dicitur
bona. et fuit in altero loco vlti dicit, q̄d hie
vltas fit ei q̄d e' p̄m p̄ mala et p̄ vlti boni;
hinc fit boni p̄ vlti mali, vltas t̄ p̄ mala
fit, id e' quoniam malis ce. n' definat: atq̄ bene fien-
du' e' nos in p̄p̄tati n' loq̄ij de bonitate operantis,
s̄ de bonitate operis, q̄tra q̄d textus citati nil
agent.

388. Obj. 3. Illud axioma: bonum ex integra caa ma-
lum ex quolibet defectu, ex q̄o manifeste corrumpit
ultima nra probas q̄a probavim, q̄d adversu' fi-
cut quodam q̄d actus ex obto malo licet ex fi-
ne bono, in maneat malo, ita etm quodam de-
beant q̄d actus ex obto bono et ex fine malo
nihilominus bono ca. p̄p̄tati: alia namq̄ dif-
paritas assignari fuit: q̄d bonum ex integra
ca. malum tam ex quolibet defectu arguen-
du' fit et ideo bene dicit q̄d actus ex obto malo
p̄ vlti ce. p̄feret, q̄m t̄ e' q̄d actus ex
obto bono bono ce. p̄ferat, ut bonum deat de-
finit ex integra caa, q̄a in integra n' e'
ubi finis p̄p̄tati e', unde potius q̄d dicitur,
q̄d fuit fuit ex malitia obto bono actus etm
ex pte finis vlti ita etm ex malitia finis

toty acty etia ex pte obli videt. *¶*
 Q: hoc axiomate nec. nec. probare infirmari,
 nec aliq. evinci, nec aliud axioma n. intelligendu
 de bono *§* pte et ita dica' p. de bono integrali.
 idm qd. fignificat ac, ad hoc ut bonu' fiat integrite
 heat, ut provenire ex integra. caa bonitatis,
 p. in pte huc. *§* pte fiv. centia' bonitatis moralis.
 ex pte huc. caa bonitatis nimiru' ex obto: ita
 namq. n. obstante huius axioma, verite hoc
 apellat *§* pte huc, licet pte manet in alio
 memto nec in dicit pte integer hoc: pte libe.
 go dico, qd. ex hoc axioma reale dica, qd.
 si finis pte pte obtum am bonu', toty acty
 fit maly, n. in ex malitia obli, pte pte
 sua' bonitatem qm. ut inde ex illo. amitteret,
 p. ex malitia querenti, in pte ipsa huc obto
 bonite inattenta ad finem pte acty toty refy.
 adeo, acty huius integrite maly, *§* pte huc
 bonu' e; qd. am hoc axioma n. infringat vim rei
 arguti ex hoc pte, qia pte facta n. respicit
 bonu' integrale, p. bonu' *§* pte, fiv. qd. fiv.
 acty ex obto maly *§* pte maly fit, qm. finis
 fit bonu', qia pte sua' *§* pte ab obto pte
 et n. a fine, ita fiv. acty ex obto bonu'
§ pte n. integrite bonu' fit, qm. finis fit maly,

quia haec sua essentia non a fine nec a toto actu
sed ab oblo definit, quod non obstante fine, potest
manere in positive forme regulari, mox, in igitur
ipud anima intelligi, deat de bonitate integrali et
non de essentiis, manet non arguta.

389. Obj. 4. Actus ex oblo bonus et ea fine malus dicitur
simplex malus: quod dicitur et malus ex parte obli, quod
ex parte finis, et in simplici et tale est totum tale per
quod: nisi obloa bonitas actus huiusmodi in finem
malum relati deficeret pro malitia finis, se
queretur potius quod actus huiusmodi sit totus bonus
quam quod sit simplex malus, hoc autem nec per nos
admitti potest: quod per se: bonitas obloa actus est
bonitas essentialis sicut quod supra dictum est, per bo-
nitas essentialis facit bonum simplex: quod per se. m. p.
hoc essentialis facit simplex bonum quod est bonum bo-
nitas essentialis facit bonum simplex.

Ad argum. quod simplex sicut alibi dictum est per se
mihi triplici per se quod excludit se quod triu, sic
per se dicitur simplex per se per se per se per se
sit de eorum quam de alio sic et huiusmodi dicitur simplex
niger non obstante quod sit alio sicut dicitur. D.
per se quod finis sicut se per se et abstra-
hendo a circumstantiis per se per se per se per se
car. hoc per se per se per se per se per se per se

nendo simpliciter in 1. auctioribus, et prout excludit omni
 boniter, sive libera et operanti, seu obtusa et
 operanti. a. to simpliciter fimento in 2. auctioribus idem
 et magis Malis qm bonis, quia in actibus moralibus
 magis attendit finis operanti, qm finis operis c. a.
 et n. c. patet distio ex dictis. dicit etiam qd dicitur
simpliciter malis, n' ex hoc qd n' habet obtusa bonitatem.
 s' qd, si finis sit mortalis malis excludat omnem
 charitatem et gratiam, adeoque simpliciter repugnet cha-
 ritati et gratia, qd sensu etiam nos procedimus, qd actus
 hereticus sit simpliciter malis. Bonitas enim obtusa de
 qua dicimus n' arguit gratiam et charitatem p' naturam
 q' bonitatis sui ad regulas morum.

Ad Thomam n. 1. q. 1. ad 1. c. q. prob: d. M. boni- 390.
 tas obtusa actus et bonitas certis operis c. M. et
 bonitas certis du' operis du' operanti a. M. ad d. m.
 alij bonitas certis facit bonum simpliciter si sit bonitas
 certis du' operanti du' operis c. m. si sit bonitas
 bonitas certis operis n. n. etc. ad m. p. c. a. n. c.
 et pariter disparitas arguit ex diffia qd inten-
 dit in bonum et alias res, et a' hoc diffia qd
 bonum idem e' ac effectus, et ideo qd ut aliquid sit
simpliciter bonum, oportet ut etiam sit simpliciter effectus,
 adeoque q' habeat omnem bonitatem et ead' qd e' ex obtusa

et ea quae in fine aut circumstantiis, alia
aut res in suo nomine non exigunt per se et secundum
deum hanc substantiam rei, censetur hinc ipsa res simpliciter et
ideo si hanc substantiam habet, censetur hinc simpliciter homo,
non autem hanc substantiam autem boni censetur hinc simpliciter
bonum, nisi forte per simpliciter bonum aliud non in-
tellexerit, quoniam bonum operum et substantiae, quatenus con-
sideramus quod autem cuiusmodi sit simpliciter bonum.

391. Dices: quod non procedit ex charitate non est bonum
autem autem ex bono bono et ex fine malo non
procedit ex charitate: ergo non est bonum. m. Scripta
M: p. charitas est proprium bonitatis est meriti moralis
ergo cum quod non procedit ex charitate non procedit in
proprio bonitatis, etiam quod non procedit ex charitate
non est bonum.

R: d: M: Quod non procedit ex charitate non est bonum
bonitatis operantis. M: non est bonum bonitatis operis
n. M: etc. m. dicitur c. n. c. ad p. M: de charitate
est proprium bonitatis et meriti moralis bonum super-
naturalium et vitae aeternae. a. charitas est
ea sola est proprium bonitatis et meriti moralis
bonum naturalium, id est ex sola charitate hoc
bonum mereri possumus n. a. etc. c. meriti bonum

